

Een eeuw territorialiteitsbeginsel in de Belgische taalwetgeving:
Ontstaan, evolutie en toekomst
10 maart 2022, KU Leuven

09.00 Registratie 📍 Inkom-De Valk 1

09.30 - 11.00 PLENAIRE SESSIE –Totstandkoming van het territorialiteitsbeginsel in de taalwetgeving

📍 DV3 01.07

Moderator: Marie Bourguignon

09.30 - 09.40: Inleiding

09.40 - 10.10: Jan Clement (Staatsraad, Raad van State; KU Leuven)

“Het territorialiteitsbeginsel als mensenrecht”

10.10 - 10.40: Sophie Weerts (Université de Lausanne)

« La territorialité linguistique, un principe de portée souple : le cas du droit suisse »

10.40 - 11.10: Discussie

11.10 - 11.30 Koffiepauze 📍 Inkom-De Valk 1

Besturen – I

📍 DV1 02.54

Moderator: Marc Boes

11.30 - 11.50

Paulien Jenard, Antoon Cox & Jeroen Segers

“Gib mir mal die Trousse’ Multilingual communication in East Belgian emergency departments”

11.50 - 12.10

Svenja Claeys

“Territorialiteitsbeginsel en samenwerking, onverzoenbaar?”

12.10 - 12.30

Christophe Declercq & Antoon Cox

“Language barriers and socio-political fragmentation before, during and after the 2016 Brussels terror attacks”

12.30 - 13.00

Discussie

Wetgeving

📍 DV1 01.54

Moderator: Jeroen Van Nieuwenhove

11.30 - 11.50

Karl Hendrickx

Het territorialiteitsbeginsel: vloek of zegen voor de taalkwaliteit van de wetgeving?

11.50 - 12.10

Willem Possemiers

“Meertalige wetgeving en eentalige taalgebieden”

12.10 - 12.30

Xavier Miny & Quentin Pironnet

« Do you copy? La langue anglaise dans les institutions et les juridictions belges: évolution et perspectives »

12.30 - 13.00

Discussie

Penitentiaire inrichtingen

📍 DV1 02.56

Moderator: Jonas Vernimmen

11.30 - 11.50

Jonathan Bernaerts

“Taalgebruik in penitentiaire inrichtingen: streektaal is gevangenistaal?”

11.50 - 12.10

Heidi Salaets en Shanti Heijkants

“In dialoog tijdens detentie: de invloed van taalbarrières in de gevangenis”

12.10 - 12.30

Serge Rومان

“Met hand en tand – taal alleen zal ons niet redden”

12.30 - 13.00

Discussie

Een eeuw territorialiteitsbeginsel in de Belgische taalwetgeving:
Ontstaan, evolutie en toekomst
10 maart 2022, KU Leuven

13.00 - 14.00 Lunchpauze 📍 Inkom-De Valk 1

Besturen – II

📍 **DV1 02.54**

Moderator: Jonathan Bernaerts

14.00 - 14.20

Frank Judo

“Wat Artikel 17 Ger.W. betekent voor de handhaving van de taalwetgeving”

14.20 - 14.40

Sarah Schoenmaekers

“Het territorialiteitsbeginsel en het overheidsopdrachtenrecht”

14.40 - 15.00

Emmanuel Vandenbossche

“Actuele vraagstukken inzake taalkaders”

15.00 - 15.30

Discussie

Onderwijs

📍 **DV1 01.56**

Moderator: Jonas Vernimmen

14.00 - 14.20

Jonas Vernimmen

“Ééntaligheid in het plichtonderwijs – verhindert de taalwetgeving gelijke onderwijskansen?”

14.20 - 14.40

Dylan Couck

“Streektaal als onderwijstaal in het hoger onderwijs”

14.40 - 14.50

Maribel Montero Perez -

Respondent

14.50 - 15.00

Sofie Coenen -

Respondent

15.00 - 15.30

Discussie

Hoven en rechtbanken

📍 **DV3 01.19**

Moderator: Sébastien Van Drooghenbroeck

14.00 - 14.20

Katalin Balogh

“Is er iemand in de rechtszaal die toevallig Bulgaars kent? Het belang van werken met professionele gerechtstolken en -vertalers”

14.20 - 14.40

Wendy De Bondt & Lisa

Vercruysse

“Brusselse jeugddelinquenten: een andere taal, een ander regime”

14.40 - 15.00

Ine Van Wymersch

“Is de toepassing van de taalwet in het arrondissement Halle-Vilvoorde in het belang van alle rechtszoekenden?”

15.00 - 15.30

Discussie

15.30 - 16.00 Koffiepauze 📍 Inkom-De Valk 1

16.00 - 17.30 PLENAIRE SESSIE – Toekomst van het territorialiteitsbeginsel in de taalwetgeving

📍 **DV3 01.19**

Moderator: Jonathan Bernaerts

Reflecties van [Elke Cloots](#) (UAntwerpen; advocate balie Antwerpen), [Philippe Van Parijs](#) (UC Louvain & KU Leuven; Brussels Council for multilingualism) en [Jan Velaers](#) (UAntwerpen; Raad van State; Commissie van Venetië), gevolgd door een debat met de deelnemers.

Plenaire sessie – *Totstandkoming van het territorialiteitsbeginsel in de taalwetgeving*

Jan Clement

“Het territorialiteitsbeginsel als mensenrecht”

Korte biografie van de spreker

Jan Clement is staatsraad en vrijwillig wetenschappelijk medewerker aan de KU Leuven. Hij doceerde in 2001 met een proefschrift over het Belgisch model inzake taalvrijheid, bestuursaal en minderheidsrechten, dat werd bekroond met de prijs van het Frans Van Cauwelaertfonds.

Abstract

Reeds in 15^e-eeuwse charters belooft de vorst de taalgebieden als *security area* te respecteren. Het eerste officiële debat over het territorialiteitsbeginsel wordt gehouden in de Grievencommissie van 1856. Bij de bespreking van de bestuursaalwet van 1921 stelt Frans Van Cauwelaert het *multilinguisme par superposition* voor. Zowel in 1856 als in 1921 verwerpen de Franstaligen het laatstgenoemde model, zodat uiteindelijk gekozen wordt voor het *multilinguisme par juxtaposition*.

Sophie Weerts

« La territorialité linguistique, un principe de portée souple : le cas du droit suisse »

Korte biografie van de spreker

Sophie Weerts is geassocieerd hoogleraar publiekrecht aan het *Institut de hautes études en Administration publique* van de Université de Lausanne. Zij is gespecialiseerd in taalrechten en schreef een doctoraat in het vergelijkend grondwettelijk recht over het Belgische en het Zwitserse juridische systeem. Zij doceerde ook aan verschillende Belgische (Université Catholique de Louvain en Université St-Louis) en Zwitserse (Universiteit van Genève en Universiteit van Neuchâtel) universiteiten.

Abstract

Taaldiversiteit is een klassieke bezorgheid voor de overheid, die ervoor wil zorgen dat haar voorschriften worden nageleefd en dat de sociale vrede wordt gewaarborgd op het grondgebied waarover zij het gezag uitoefent. Met de erkenning van individuele rechten, werd de keuze voor een officiële taal geplaatst tegenover de individuele vrijheid tot het gebruik van de moedertaal. In een dergelijk kader wordt vaak de tegenstelling tussen taalterritorialiteit en taalpersonaliteit opgeroepen. In Zwitserland overheerste een dergelijke opvatting tot in de jaren 1990. Sindsdien wordt deze dualiteit ontoereikend geacht als oplossing voor taalkwesties. Dit heeft de rechtspraak en de rechtsleer geleid tot het ontwikkelen van een genuanceerde interpretatie van het territorialiteitsbeginsel, die het mogelijk maakt om een samenhang tussen officiële talen, grondrechten en de bescherming van taalminderheden te verzekeren.

De plenaire sessie over de totstandkoming van het territorialiteitsbeginsel in de taalwetgeving wordt kort ingeleid door **Marie Bourguignon**. Als lid van een onderzoeksproject over juridische vertaalpolitiek in het 19de-eeuwse België, bereidt Marie een doctoraatthesis voor over de rol van notarissen in de toegang tot het recht van Vlaamse burgers in de periode tussen de Belgische onafhankelijkheid en de Eerste Wereldoorlog.

Marie Bourguignon, Jonathan Bernaerts en Jonas Vernimmen organiseerden voor het **Leuven Centre for Public Law** deze studiedag.

Besturen – I

Marc Boes

Korte biografie van de moderator

Marc Boes was tussen 1990 en 2011 hoogleraar bestuursrecht aan de KU Leuven. Hij was ook lid van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Tegenwoordig is hij voorzitter van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen (sedert 2006), lid van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid (sedert 2006), aanvullend rechter in de Raad voor Vergunningenbetwistingen (sedert 2013), plaatsvervangend raadsheer (1998-2013) en plaatsvervangend magistraat (sedert 2013) in het Hof van Beroep van Brussel. Daarnaast is Marc Boes lid van de Erkenningcommissie van de Orde van de Vlaamse Balies, ondervoorzitter van de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening van Oud-Heverlee, en advocaat aan de balie van Hasselt.

Paulien Jenard, Antoon Cox & Jeroen Segers

“Gib mir mal die Trousse”: Multilingual communication in East Belgian emergency”

Korte biografie van de sprekers

Paulien Jenard voerde dit onderzoek uit in het kader van haar masteropleiding in het tolken aan de KU Leuven, onder de begeleiding van Antoon Cox en Jeroen Segers.

Jeroen Segers is onderwijsassistent en geeft colleges over Duitse taalkunde en taalbeheersing aan de campussen Leuven en Antwerpen van de Faculteit Letteren van de KU Leuven.

Meer informatie over **Antoon Cox** vindt u op [pagina 6](#) van dit document.

Abstract

Deze studie onderzoekt hoe de specifieke taalsituatie in Oost-België zich vertaalt in de context van spoeddiensten. We onderzochten hoe meertalige communicatie in twee Oost-Belgische spoeddiensten wordt gepercipieerd door hun personeel. Eén dienst was gelegen in het Duitstalig gebied met faciliteiten voor Franstaligen en de andere dienst was gelegen in het Franstalig gebied met faciliteiten voor Duitstaligen.

Svenja Claeys

“Territorialiteitsbeginsel en samenwerking, onverzoenbaar?”

Korte biografie van de spreker

Svenja Claeys is actief bij het Steunpunt Taalwetwijzer. De Taalwetwijzer is een centraal informatie- en aanspreekpunt binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) voor vragen over de taalwetgeving. Het doel van de Taalwetwijzer is om op een toegankelijke en laagdrempelige manier informatie te bieden over de taalwetgeving.

Abstract

In het geval van samenwerking tussen verschillende gemeenschappen en/of gewesten rijzen er vragen bij de toepassing van taalwetgeving. Het taalstatuut van de verschillende gemeenschappen en gewesten lijkt immers onverenigbaar te zijn met elkaar. De conflicterende taalregels zorgen voor een bijzondere uitdaging bij de samenwerking tussen gemeenschappen en gewesten. Zijn het territorialiteitsbeginsel en samenwerking onverzoenbaar met elkaar?

Christophe Declercq & Antoon Cox

“Language barriers and socio-political fragmentation before, during and after the 2016 Brussels terror attacks”

Korte biografie van de sprekers

Christophe Declercq is deeltijds professor Vertaling aan de Universiteit van Utrecht, senior lecturer aan University College London en vrijwillig medewerker aan KU Leuven. Christophe heeft jarenlange ervaring als freelance vertaler en werkte als expert-evaluator voor financieringsaanvragen rond taaltechnologie bij de Europese Commissie (DG CNECT, INEA). Na zijn doctoraat aan Imperial College London over de talige en socio-culturele identiteit van een tijdelijke migratie, is Christophe zich verder gaan toeleggen op het domein van de interculturele meertalige communicatie in tijden van crisis en vnl. conflict, zowel in een historische als hedendaagse context.

Antoon Cox is deeltijds professor Meertalige en Interculturele Communicatie aan de VUB, postdoctoraal onderzoeker en docent tolken aan de KU Leuven, en visiting scholar aan de School of Medical Education van King's College London. Hij behaalde een doctoraat in Toegepaste Taalkunde aan de VUB. Zijn onderzoek spitst zich toe op interpersoonlijke communicatie in stressvolle meertalige omgevingen zoals spoeddiensten en opvangcentra voor asielzoekers.

Abstract

Op 22 maart 2016 werd het hart van de Europese Unie getroffen door terroristen. Meer dan 300 mensen raakten bij de gebeurtenissen gewond, sommigen zijn voor het leven verminkt. Deze paper wil ingaan op de communicatieproblematiek voor, tijdens, en na de aanslagen. Vóór de aanslagen vormden het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zijn politiediensten en eerstehulpdiensten een weerspiegeling van de versnippering van administratieve en politieke lagen die zo kenmerkend is voor de meertalige context en de ingewikkelde politiek en gemeenschapsdiensten in België. Door de situatie van voor de aanslag te vergelijken met de situatie van na de aanslag tracht de paper te achterhalen hoe de bestaande lagen en organisaties hun werkwijze al dan niet hebben gewijzigd bij het verbeteren van communicatiepraktijken over de taalgrenzen heen en het vertalen van gevaren, mocht dit opnieuw nodig zijn, en hoe deze nieuwe praktijk - nog scherper gesteld door de corona-pandemie - een dimensie van het personaliteitsbeginsel geeft aan de taligheid van het territorialiteitsbeginsel.

Wetgeving

Jeroen Van Nieuwenhove

Korte biografie van de moderator

Jeroen Van Nieuwenhove is staatsraad in de afdeling wetgeving van de Raad van State. Ook is hij verbonden aan het Leuven Centre for Public Law van de KU Leuven. Hij verricht onderzoek inzake behoorlijke wetgeving en wetgevingstechniek, staatshervorming en parlementair recht.

Karl Hendrickx

“Het territorialiteitsbeginsel: vloek of zegen voor de taalkwaliteit van de wetgeving?”

Korte biografie van de spreker

Karl Hendrickx is taaladviseur bij het Rekenhof, hoofddocent Rechtstaalbeheersing aan de UAntwerpen en buitengewoon gastdocent aan de KU Leuven. Hij schreef zijn proefschrift over taal- en formuleringsproblemen in de regelgeving, met name de taalopmerkingen in de adviezen van de Raad van State en publiceert over duidelijk taalgebruik binnen alle rechtsdomeinen.

Abstract

Aan de hand van een korte historische schets en de bespreking van de mechanismen die de wetgever ingesteld heeft om de taalkwaliteit van de wetgeving te bewaken, wordt gekeken of de ontwikkeling van het territorialiteitsbeginsel in de taalwetgeving gezorgd heeft voor convergentie of juist divergentie met de taalontwikkeling in het algemeen en voor een verhoging of net vermindering van de taalkwaliteit van de wetgeving.

Willem Possemiers

“Meertalige wetgeving en eentalige taalgebieden”

Korte biografie van de spreker

Willem Possemiers is assistent aan het Instituut voor Rechtsvergelijking van de Faculteit Rechtsgeleerdheid en Criminologische Wetenschappen van de KU Leuven. Hij bereidt een proefschrift voor over de vertaling van de Belgische wetgeving naar het Nederlands, met name door de commissie-Van Dievoet (1954-2008).

Abstract

België omvat vier taalgebieden, waarvan er drie eentalig zijn. Tezelfdertijd worden de federale wetten gestemd, bekrachtigd, afgekondigd en bekendgemaakt in het Nederlands en in het Frans, al dan niet gevolgd door een Duitse vertaling. De Nederlandse en de Franse tekst zijn dan ook van kracht in de vier taalgebieden, en om een vol begrip te hebben van de wet moet elke Belgische jurist beide teksten raadplegen. Deze merkwaardige wisselwerking van meertaligheid en eentaligheid vormt het onderwerp van deze sessie.

Xavier Miny & Quentin Pironnet

« Do you copy? La langue anglaise dans les institutions et les juridictions belges: évolution et perspectives »

Korte biografie van de sprekers

Quentin Pironnet is sinds oktober 2016 docent publiekrecht aan de ULiège. Buiten de universiteit werkt Quentin Pironnet als referendaris bij het Belgisch Grondwettelijk Hof.

Xavier Miny is onderzoeker aan de ULiège. Zijn doctoraatsproject betreft het verband tussen de aantrekkingskracht van buitenlands kapitaal en het federalisme in België. Hij is co-auteur van het leerboek ‘Introduction au droit public - Considérations générales et particularités belges’ (Larcier, 2021).

Abstract

De laatste jaren verbreidde het gebruik van het Engels zich op vele gebieden van het Belgische openbare leven en recht. Hoewel de exclusieve drietaligheid in het marmer van de Grondwet en de wetten van 1935 en 1966 gegrift blijft, beginnen zich scheuren af te tekenen, vooral in de institutionele en gerechtelijke praktijk. Het gebruik van het Engels op alle niveaus van de macht

is nog nooit zo aanwezig geweest, vooral tijdens de gezondheidscrisis (officiële websites, persberichten). Het is echter op het gebied van de procedure in ruime zin dat de leemten steeds groter worden. Onze bijdrage heeft tot doel het gebruik van het Engels in het Belgisch recht en in de Belgische rechtspraak te analyseren.

Penitentiaire inrichtingen

Jonas Vernimmen

Korte biografie van de moderator

Jonas Vernimmen is doctoraatsonderzoeker mensenrechten aan het Leuven Centre for Public Law, waar hij minderheids- en taalrechten bestudeert. In 2019 werd hij aangesteld als lid van de Commissie van Toezicht en klachtencommissie bij de gevangenis van Beveren.

Jonathan Bernaerts

“Taalgebruik in penitentiaire inrichtingen: streektaal is gevangenistaal?”

Korte biografie van de spreker

Jonathan Bernaerts is als onderzoeker verbonden aan het Leuven Centre for Public Law en werkt mee aan een project van het Max Planck Institute for Social Anthropology, departement Law & Anthropology over de omgang met culturele en religieuze diversiteit in Europa. In zijn proefschrift, verdedigd in 2020, onderzocht Bernaerts de interacties tussen lokale besturen en anderstaligen alsook de spanning tussen de relevante regelgeving en de praktijk vanuit rechtsempirisch perspectief.

Abstract

De centrale vraag in deze bijdrage is of de taalregeling in penitentiaire inrichtingen het territorialiteitsbeginsel volgt dan wel een uitzondering daarop vormt. Een antwoord op deze vraag wordt geboden aan de hand van de grondwettelijk verankerde taalgebieden en de taalvrijheid, de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, en de wet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van gedetineerden.

Heidi Salaets & Shanti Heijkants

“In dialoog tijdens detentie: de invloed van taalbarrières in de gevangenis”

Korte biografie van de sprekers

Heidi Salaets is hoofd van de onderzoeksgroep Tolkwetenschap: voornaamste speerpunt in haar onderzoek is gerechtstolken. Dat onderzoeksdomein is bijzonder breed en de verschillende projecten, gefinancierd door het Directoraat Generaal Justitie van de Europese Commissie bevestigen dit (klik [hier](#) voor meer informatie). Interdisciplinair en participatief actie-onderzoek met valorisatiecomponenten zijn bijzonder belangrijk in het onderzoek van Heidi Salaets. Stakeholders worden betrokken in de verschillende onderzoeksfases en interprofessionele opleidingen worden gestimuleerd.

Shanti Heijkants behaalde haar Master in het tolken aan de KU Leuven (campus Antwerpen) in 2021 voor de talen Nederlands-Arabisch-Frans. Aanvullend volgde zij de opleiding Gerechtsvertalen en -tolken aan diezelfde campus. Haar masterproef onderzocht de visie van personeel en directie met betrekking tot taalbarrières in Vlaamse gevangenissen. Momenteel volgt zij de Master internationale betrekkingen en diplomatie.

Abstract

Tot op heden werd er in België slechts beperkt onderzoek gevoerd naar de manier waarop communicatie met anderstalige gedetineerden verloopt in gevangenissen. Vooral de perceptie van de betrokken partijen ten aanzien van taalbarrières is een invalshoek die niet frequent wordt bevraagd. Net daarom heeft deze studie als doel om in kaart te brengen hoe de communicatie met anderstalige gedetineerden tot stand komt in Vlaamse en Brusselse gevangenissen na bevraging van gevangenisdirectie en gevangenispersoneel. De resultaten tonen aan dat het gebruik van professionele, beëdigde tolken eerder uitzonderlijk is en dat er voornamelijk ad hoc-oplossingen aangewend worden.

In ons onderzoek is bijkomend aangetoond dat taalbarrières een invloed hebben op de dienstverlening van het personeel, op hun gevoelens hieromtrent of zelfs dat mensenrechten mogelijk geschonden worden. Daarom heeft dit onderzoek als bijkomend doel om meer maatschappelijke bewustwording rond dit thema te creëren en oplossingen aan te reiken om de heersende taalbarrières in de gevangenissen gedeeltelijk te overstijgen.

Serge Rومان

“Met hand en tand - taal alleen zal ons niet redden”

Korte biografie van de spreker

Serge Rومان is inrichtingshoofd bij de gevangenis van Merksplas. Hij is werkzaam in het gevangeniswezen sedert 1997 waar hij verschillende functies kreeg: bewakingsassistent, socio-cultureel werker en gevangenisdirecteur. Voor hij de werkwereld binnentrap, volgde Rومان een opleiding filosofie aan de KU Leuven.

Abstract

De meertaligheid in de gevangenissen is niet enkel via een uitgebreidere of gewijzigde taalwetgeving te remediëren. Ze garandeert in het beste geval stappen in de rechtsgang en is daar primordiaal om tot rechtvaardige oordelen te komen. Doch de rechtvaardige behandeling in het dagelijkse penitentiaire leven berust op veel meer dan zich verstaanbaar kunnen maken in de eigen taal. Het is nog maar de vraag of het praktisch haalbaar is om de structurele Babelse spraakverwarringen in de gevangenissen op te lossen.

Besturen – II

Jonathan Bernaerts

Korte biografie van de moderator

Informatie over Jonathan Bernaerts kan u op [pagina 11](#) van dit document vinden.

Frank Judo

“Wat Artikel 17 Ger.W. betekent voor de handhaving van de taalwetgeving”

Korte biografie van de spreker

Frank Judo is advocaat aan de Brusselse balie. Daarnaast is hij lid van de raad van bestuur van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering Rechten van de Mens en plaatsvervangend lid van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Hij publiceert geregeld over taalwetgeving.

Abstract

De wet van 21 december 2018 heeft rechtspersonen die opkomen voor de bescherming van rechten van de mens en fundamentele vrijheden bijkomende mogelijkheden gegeven om rechtsvorderingen in te leiden. Heeft dit gevolgen voor de handhaving en de afdwinging van de taalwetgeving in bestuurszaken? Welke relatie heeft deze nieuwe mogelijkheid met de bestaande handhavingsmechanismes?

Sarah Schoenmaekers

“Het territorialiteitsbeginsel en het overheidsopdrachtenrecht”

Korte biografie van de spreker

Sarah Schoenmaekers is bijzonder hoogleraar Europees recht aan de Open Universiteit, universitair hoofddocent Europees recht aan de Universiteit Maastricht, gastprofessor aan de Universiteit Hasselt en advocaat bij OMNius te Genk.

Abstract

De bijdrage bespreekt in welke mate de verplichting voor de Vlaamse Overheid om overheidsopdrachten in het Nederlands op te stellen in overeenstemming is met de intrinsieke doelstelling van het overheidsopdrachtenrecht, nl. het bevorderen van de mededinging en het gunnen van opdrachten in overeenstemming met de beginselen van transparantie en gelijke behandeling. In dit kader zal speciale aandacht worden gegeven aan het Europese overheidsopdrachtenrecht.

Emmanuel Vandenbossche

“Actuele vraagstukken inzake taalkaders”

Korte biografie van de spreker

Emmanuel Vandenbossche is meer dan 30 jaar in verschillende hoedanigheden actief geweest in het institutionele reilen zeilen van ons land. Dit kwam het meest tot uiting als secretaris van het overlegcomité en tijdens de onderhandelingen inzake de diverse staatshervormingen. Momenteel is hij voorzitter van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en gastprofessor bij de vakgroep Publiekrecht, afdeling Staats- en Bestuursrecht (Vrije Universiteit Brussel).

Abstract

De taalkaders worden opgesteld om ervoor te zorgen dat, enerzijds, de bestuurstaalwet bij de uitvoering van de opdrachten door de ambtenaren kan worden gerespecteerd, en dat, anderzijds, de personeelsleden van elke taalgroep kunnen beschikken over het aandeel van betrekkingen dat hun toekomt. De reeds jaren aan de gang zijnde internationalisering en het gewijzigde ambtelijk landschap hebben ertoe geleid dat de opbouw van taalkaders gevat wordt door actuele vraagstukken. Zo bijvoorbeeld leidt de verengelsing door administratieve diensten tot een veelvuldig beroep doen op de 50N/50F- verhouding, terwijl die verhouding bij gebreke aan een telling niet overeenkomt met een reële bescherming van de twee grote taalgemeenschappen.

Onderwijs

Jonas Vernimmen

“Ééntaligheid in het plichtonderwijs – verhindert de taalwetgeving gelijke onderwijskansen?”

Korte biografie van de moderator en spreker

Jonas Vernimmen is doctoraatsonderzoeker mensenrechten aan het Leuven Centre for Public Law. Hij voert onderzoek naar de rechten van kinderen met migratieachtergrond in het Vlaams onderwijs, waaronder taalrechten.

Abstract

Onze scholen vandaag lijken in de verste verte niet meer op scholen zoals die er aan het begin van de twintigste eeuw uitzagen. Dat maakt het ook zo opvallend dat ze wel moeten werken binnen een kader van taalwetgeving waarvan de krijtlijnen bijna een eeuw geleden werden getrokken. Tijdens zijn presentatie brengt Jonas in kaart hoe de taalwetgeving doorwerkt in het Vlaams plichtonderwijs, en schetst hij de grenzen waarop scholen, ouders en leerlingen botsen bij het uittekenen van taalbeleid voor de 21e eeuw.

Dylan Couck

“Streektaal als onderwijstaal in het hoger onderwijs”

Korte biografie van de spreker

Dylan Couck is academisch assistent grondwettelijk recht verbonden aan de onderzoeksgroep ConstitUGent van de UGent. Zijn doctoraal onderzoek heeft betrekking op de onderwijsvrijheid van Belgische en Vlaamse universiteiten en hogescholen. Hij onderzoekt in het bijzonder de mate waarin de overheid kan ingrijpen in de organisatie van het hoger onderwijs (de inrichting van het onderwijsaanbod, inschrijvingsbeleid, taalregelgeving ...). Daarnaast is hij als hij ondervoorzitter van de Raad Hoger Onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad betrokken bij het Vlaamse hoger onderwijsbeleid.

Abstract

Anders dan voor het basis en secundair onderwijs, heeft de federale wetgever het territorialiteitsbeginsel nooit van toepassing verklaard op het hoger onderwijs. Feitelijk wordt het hoger staatsonderwijs en het vrije hoger onderwijs evenwel reeds sinds respectievelijk de jaren '30 en '60 georganiseerd volgens dat principe. Sinds de regionalisering van het onderwijs

hebben de Gemeenschappen in hun regelgeving wel de overeenstemming tussen de streektaal en de onderwijstaal ingeschreven. Met name in de Vlaamse Gemeenschap wordt het territorialiteitsbeginsel echter regelmatig in vraag gesteld. De huidige toepassing ervan leidt immers tot uitdagingen, bijvoorbeeld voor de organisatie van het hoger onderwijs in Brussel, de uitwerking van internationale programma's,... Tijdens de presentatie worden deze uitdagingen uitgediept en formuleren we een eerste voorzichtige aanzet voor een alternatieve regeling.

Maribel Montero Perez

Korte biografie van de respondent

Maribel Montero Perez is als docent verbonden aan de vakgroep Taalkunde en het Steunpunt Diversiteit en Leren van de UGent. In haar onderzoek focust ze op taalbeleid in een onderwijscontext en (vreemde)taalverwerving. Meer concreet bestudeert ze onder meer de rol van input in het taalverwervingsproces. Uitgebreidere informatie over haar onderzoek is [hier](#) te vinden.

Sofie Coenen

Korte biografie van de respondent

Sofie Coenen is sinds 2016 pedagogisch begeleider met specialisatie in taal, anderstalige nieuwkomers en meertaligheid in het basisonderwijs bij GO!. Voor ze begon aan haar huidige functie, is Sofie Coenen zelf meer dan 15 jaar onderwijzer geweest.

Hoven en rechtbanken

Sébastien Van Drooghenbroeck

Korte biografie van de moderator

Sébastien Van Drooghenbroeck is gewoon hoogleraar aan de Université Saint-Louis-Bruxelles, waar hij de vakken Bronnen en Beginselen van het Recht, Grondwettelijk Recht evenals verschillende cursussen Mensenrechten doceert. Hij was decaan van de faculteit Rechtsgeleerdheid van 2013 tot 2018. Hij is tussen 2008 en 2019 lid geweest van het wetenschappelijk comité van het Instituut voor gerechtelijke opleiding (*Institut de formation judiciaire*) en is sinds 2011 assessor bij de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

Katalin Balogh

“Is er iemand in de rechtszaal die toevallig Bulgaars kent?” Het belang van werken met professionele gerechtstolken en -vertalers”

Korte biografie van de spreker

[Dr. Katalin Balogh](#) is docente Duits en coördinator van de opleiding voor de Gerechtvertalers en -tolken (GVT) aan de KU Leuven (faculteit Letteren, Campus Antwerpen) waar ze zelf ook tolktechnieken doceert. Verder geeft zij aan de studenten MATolken het vak deontologie. Zij was en is nog steeds betrokken als projectcoördinator bij verschillende Europese projecten rond gerechtstolken en vertalen.

Abstract

Van mensen die twee talen spreken, wordt snel verondersteld dat ze meteen ook kunnen ingezet worden als tolken en vertalers. Toch houdt dit beroep veel meer in dan enkel de kennis van twee of meerdere talen. Over welke vaardigheden en kennis moeten gerechtstolken en vertalers beschikken? Aan de KU Leuven campus Antwerpen worden er al meer dan 20 jaar gerechtstolken en -vertalers in de meest uiteenlopende talen opgeleid. Deze professionele tolken en vertalers garanderen kwalitatief werk in een juridische setting gaande van een politieverhoor tot interceptie of het vertalen van Europese aanhoudingsbevelen. In mijn presentatie wil ik graag de focus leggen op het belang van de specifieke opleiding van gerechtstolken en -vertalers, hun rol en taken.

Wendy De Bondt & Lisa Vercruysse

“Brusselse jeugddelinquenten: een andere taal, een ander regime”

Korte biografie van de sprekers

Prof. dr. Wendy De Bondt is als hoofddocent verbonden aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid en Criminologie van de Universiteit Gent en is lid van het *Institute for International Research on Criminal Policy* (IRCP). Haar onderzoeksactiviteiten bevinden zich op het snijvlak van strafrecht, jeugdrecht en rechten van het kind.

Lisa Vercruysse is onderzoeker jeugdrecht verbonden aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid en Criminologie van de Universiteit Gent en is lid van het *Institute for International Research on Criminal Policy* (IRCP). Onder andere is ze betrokken bij onderzoek van het *European Union Agency for Fundamental Rights* over de procedurele waarborgen van kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure.

Abstract

Minderjarige jeugddelinquenten woonachtig in het tweetalig gebied van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest vallen onder het toepassingsgebied van de Brusselse regelgeving. Op basis van de taalwet wordt de procedure voor de jeugdrechtbank gevoerd in de taal die de minderjarige spreekt. Hoewel het wettelijk kader identiek is, kan de uitvoering van maatregelen, als gevolg van de taal van de procedure, enorm van elkaar verschillen. Deze bijdrage bespreekt de mogelijke gevolgen van de taalwet voor Brusselse jeugddelinquenten en gaat de houdbaarheid van het huidige systeem na.

Ine Van Wymersch

“Is de toepassing van de taalwet in het arrondissement Halle-Vilvoorde in het belang van alle rechtszoekenden?”

Korte biografie van de spreker

Ine Van Wymersch werd, na 10 jaar magistraat te zijn geweest bij het parket van Brussel, in maart 2019 voorgedragen als Procureur des Konings van het parket van Halle-Vilvoorde. Zij staat voor een dienstverlenende, efficiënte en slachtoffergerichte aanpak. Onder haar impuls is er samen met verschillende partners een veiligheidsplan voor de luchthaven van Zaventem opgesteld. De uitrol hiervan is volop bezig. Zij kent de bijzondere institutionele situatie van het parket Halle-Vilvoorde zeer goed, omdat zij zelf in Overijse woont en jarenlang gewerkt heeft voor het eengemaakte parket Brussel-Halle-Vilvoorde.

Abstract

Bij de splitsing van het gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde speelde de toepassing van de taalwet van 1935 onmiskenbaar een rol. Vandaag zijn bij de toepassing van deze taalwet in het bestuurlijk arrondissement Halle-Vilvoorde ideeën als “taalshopping”, “toepassing in het voordeel van de verdachte uit Brussel en Wallonië”, “kluwen” en “bron van procedurefouten en vertraging” niet weg te denken. Aan de hand van concrete voorbeelden illustreer ik u graag de huidige situatie.

Plenaire sessie – *Toekomst van het territorialiteitsbeginsel in de taalwetgeving*

Elke Cloots

Korte biografie van de spreker

Elke Cloots doceert mediarecht aan de Universiteit Antwerpen en is advocate aan de balie van Antwerpen. Ze heeft een bijzondere specialisatie in het EU-recht, het grondwettelijk recht en in mensenrechten. Sinds 2017 is zij lid van de Jonge Academie.

Philippe Van Parijs

Korte biografie van de spreker

Philippe Van Parijs is bijzonder gasthoogleraar aan de UCLouvain en de KU Leuven, Robert Schuman Fellow aan het Europees Universitair Instituut (Firenze), voorzitter van de Brusselse Raad voor Meertaligheid en coördinator, samen met Paul De Grauwe, van het Re-Bel initiatief. Hij is onder meer de auteur van *Taal en rechtvaardigheid* (Oxford UP 2011, Lannoo 2015), *Just Democracy* (ECPR 2011), *Basic Income. A radical proposal for a free society and a sane economy* (Harvard UP 2017, met Y. Vanderborght) en *Belgium. Een utopie voor onze tijd* (Académie royale de Belgique & Polis, 2018).

Jan Velaers

Korte biografie van de spreker

Jan Velaers is professor aan de Universiteit Antwerpen, waar hij de vakken 'staatsrecht', 'grondige studie rechten en vrijheden' en 'bronnen en beginselen van het recht' doceert. Tevens is hij als assessor werkzaam bij de Raad van State en is hij lid van de Commissie van Venetië.

Deze sessie wordt gemodereerd door **Jonathan Bernaerts**. Meer informatie over de moderator vindt u op [pagina 11](#).
